

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP <i>Evaluatie Beleid Inrichting Beheer en Onderhoud Op Maat</i>		Reg. Nr.	Z/22/045716-190195
		Afdeling	Strategie en Beleid
Portefeuillehouder	H.J. Pereboom	Opsteller	Evelien Bakker en Sandra Coomans
Datum DB - vergadering	5 april 2022		Evelienbakker@wdodelta.nl Sandracoomans@wdodelta.nl
Datum AB - vergadering	19 april 2022		+316 21102183

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. Het beleid Inrichting Beheer en Onderhoud op Maat (IBOOM) voort te zetten;
2. Met als bijzondere aandachtspunten:
  - a. de bestaande vergoedingsregelingen binnen IBOOM voort te zetten;
  - b. actief in te blijven zetten op het bieden van mogelijkheden om maaisel in de kleine kringloop toe te passen;
  - c. het onderhoud van A-watgangen bij het waterschap te houden.

SAMENVATTING

Vanaf 2018 is het beleid Inrichting Beheer en Onderhoud Op Maat (IBOOM) van kracht. Dit beleid zegt iets over de wijze waarop het waterschap vorm geeft aan het beheer en onderhoud van het watersysteem in het landelijk gebied. Het gaat hierbij om aspecten als varianten van onderhoudsinrichting, vergoedingen voor de ontvangst van maaisel en bagger en mogelijkheden voor het omgaan met maaisel.

Conform uw besluit op 31 oktober 2017 is er na een periode van 3 jaar een evaluatie van het beleid uitgevoerd. De bevindingen uit deze evaluatie hebben wij vastgelegd in bijgevoegd evaluatierapport, zie bijlage 1.

Op basis van de evaluatie vinden wij het beleid en bijbehorende vergoedingen goed toepasbaar. De vergoedingen voor ontvangst van maaisel en bagger vragen aandacht voor een goede uitleg naar betrokkenen in projecten en het veld. De mogelijkheden voor het meerijsen met een kipper of een maaiselplaat en het toepassen daarmee van het maaisel in de kleine kringloop worden positief ontvangen.

Ook zijn een aantal pilots over het onderhoud van A-watgangen door derden bekeken. Op basis van deze ervaringen en vragen van derden over het onderhoud van A-watgangen is duidelijkheid nodig over de insteek van het waterschap. Voorgesteld wordt het onderhoud van A-watgangen bij het waterschap te houden.

De evaluatie en voorgestelde besluiten hebben geen financiële consequenties. De kosten vormen onderdeel van de exploitatie.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Voor het goed functioneren van ons watersysteem voert het waterschap beheer en onderhoud uit aan het watersysteem. Het IBOOM beleid is conform uw besluit op 31 oktober 2017 geëvalueerd om te bekijken of het beleid functioneert zoals bedoeld en of daarmee de doelen van het waterschap gehaald kunnen worden.

KADER

Zoals in het Waterbeheerprogramma en de Watervisie beschreven zorgen wij voor voldoende en schoon water. Hiervoor voert het waterschap onderhoud uit aan het watersysteem in het landelijk en stedelijk gebied.

De fusie destijds vroeg om een eenduidig beleid, inclusief vergoedingen, voor het watersysteem in het landelijk gebied. Op 31 oktober 2017 heeft u het IBOOM beleid vastgesteld, met daarin de volgende ambitie:

We streven naar maatwerk, passend binnen de gestelde kaders door het bestuur. Onder maatwerk verstaan wij dat het beheer en onderhoud aan een watergang of waterberging wordt afgestemd op de functies in een gebied en de (beleids)doelen, rekening houdend met de gebiedskenmerken en wensen en ideeën van de inwoners en omgeving en een doelmatige werking Beheer- en Onderhoudsprocessen.

Met de vaststelling van het beleid is er een beleidskader voor het gehele waterschap gekomen. Dit beleid bestaat uit een aantal onderdelen:

- varianten voor de onderhoudsinrichting;
- varianten in de wijze waarop met het vrijkomende maaisel wordt omgegaan;
- vergoedingsregelingen voor het ontvangen van maaisel en bagger.

ARGUMENTEN

De evaluatie van het beleid IBOOM heeft in beeld gebracht op welke wijze het beleid afgelopen jaren tot uitvoering is gebracht en wat hiervan de ervaringen en tussentijdse resultaten zijn, zowel op het gebied van financiën, de werkbaarheid van het beleid als ook het draagvlak. Ook zijn er op basis van de uitkomsten een aantal aanbevelingen gedaan.

Het beleid vinden wij goed toepasbaar en wij stellen voor om het beleid voort te zetten met daarbij de volgende drie aandachtspunten.

A. Vergoedingen

Het waterschap hanteert twee bovenwettelijke vergoedingen voor het ontvangen van maaisel en bagger.

- o Baggervergoeding. Deze vergoeding wordt uitgekeerd op basis van de hoeveelheid m3 bagger die vooraf wordt ingemeten. Per m3 bagger ontvangt de aanliggende eigenaar € 3.
- o Nadeelcompensatie. Deze compensatie ontvangt een aanliggende eigenaar voor het altijd aan dezelfde kant ontvangen van het maaisel in het gewas. Daardoor is er sprake van extra gewasderving. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van het gewas dat op het betreffende perceel wordt verbouwd.

Er zijn afgelopen jaren weinig reacties ontvangen op de vergoedingen, er lijkt voldoende draagvlak te zijn. Wel wordt de baggervergoeding nog wel eens door aanliggende eigenaren anders geïnterpreteerd dan bedoeld, het is een tegemoetkoming en geen opruimvergoeding. Dit vraagt aandacht bij de uitleg van de vergoeding in het gebied. Daarnaast ontvangt het waterschap ook geluiden dat sommige aanliggende eigenaren het bedrag te laag vinden. De hoogte van de baggervergoeding is vergeleken met andere waterschappen. Deze is in lijn met wat door andere waterschappen wordt uitbetaald.

Voorstel:

Het handhaven van de bestaande bovenwettelijke vergoedingen voor de ontvangst van maaisel en bagger.

B. Varianten voor het omgaan met het vrijkomende maaisel

Het IBOOM beleid biedt agrariërs de mogelijkheid om bij het uitvoeren van het onderhoud door het waterschap mee te rijden met een kipper of een maaiselplaat klaar te leggen. Beide opties worden positief ontvangen en ook veelvuldig ingezet door agrariërs. Het maaisel wordt vervolgens toegepast in de kleine kringloop als bodemverbeteraar en sluit aan op de doelstelling van het waterschap ten aanzien van duurzaamheid. Niet in elk gebied kunnen we aan deze vraag voldoen, dit heeft te maken met het huidige machinepark, maar ook de draagkracht van de ondergrond.

Voorstel:

Het waterschap zet actief in op het toepassen van maaisel in de kleine kringloop door de huidige werkwijze voor het toepassen van een maaiselplaat of het meerijden met een kipper voort te zetten en waar mogelijk uit te breiden.

C. Varianten in de onderhoudsinrichting

In uw besluit over IBOOM eind 2017 is voor het onderhoud van A-watgangen het uitgangspunt gekozen dat het waterschap het onderhoud van deze watgangen zelf uitvoert. Daarbij is opgenomen dat, indien zich nieuwe initiatieven voordoen deze voorgelegd worden aan het bestuur, waarbij het bestuur kan bepalen of zij van dit uitgangspunt wil afstappen.

In het gebied wordt op een aantal plaatsen het onderhoud van A-watgangen door derden uitgevoerd middels een pilot of andere afspraken. Ook is er een nieuwe aanvraag ontvangen binnen het project Waterschapszorg voor het onderhoud van een A-watgang door derden. Het onderwerp vraagt om duidelijkheid naar buiten. Er zijn een aantal opties in beeld gebracht, zie bijlage 2.

Voorstel:

Wij stellen voor om strikt vast te houden aan het uitgangspunt dat het waterschap onderhoud van A-watgangen zelf uitvoert en hierop geen uitzonderingen meer te maken. Het waterschap wil graag samen met de omgeving de beste onderhoudsinrichting regelen. We hechten veel waarde aan een goed contact en onderling vertrouwen in het gebied. Uitlegbaarheid en eenduidigheid zijn daarbij belangrijke aspecten. Uitzonderingen creëren een gevoel van willekeur en roepen veel vragen en ontevredenheid op in de omgeving waar een uitzondering gemaakt wordt. Het afsluiten van overeenkomsten betekent een toename van toezichhoudende en handhavende taken, als ook administratieve lasten. Ook kan er een versnippering van het onderhoud plaatsvinden wat ten koste gaat van efficiëntie. Op basis van de ervaringen in de pilots blijkt dat bijna alle deelnemers de afspraken uit de overeenkomsten over het onderhoud (frequentie en wijze van onderhoud) niet nakomen. Daarmee ontstaan risico's op problemen met onvoldoende afvoer en aanvoer van water, onder verantwoordelijkheid van het waterschap. Ook wordt het behalen van ecologische doelen lastiger, zoals Kaderrichtlijn Water en het vergroten van de biodiversiteit. Het realiseren van doelen en een goed functionerend watersysteem komt onder druk te staan, zeker met de veranderingen van het klimaat waardoor vaker extreme weersomstandigheden zullen voorkomen. Een robuust functionerend en daarmee goed onderhouden watersysteem zijn essentieel om deze extremen op te vangen en de overlast te beperken.

FINANCIËN

Op basis van de evaluatie blijkt dat we binnen de geraamde kosten blijven.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

De bestaande afspraken binnen de pilots waarbij het onderhoud door derden plaats vindt worden doorgezet. Na de periode dat de pilot stopt neemt het waterschap het onderhoud weer in eigen beheer over.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Geen

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie en ervaringen van medewerkers van het waterschap constateren wij dat er voldoende draagvlak is voor het IBOOM beleid. De mogelijkheden voor het meerijden van een kipper of het gebruik van een maaiselplaat worden positief ervaren.

Een groot deel van de deelnemers aan de pilots voor onderhoud van A-watgangen wil graag het onderhoud blijven uitvoeren en het terugnemen van het onderhoud door het waterschap vraagt een goede communicatie.

COMMUNICATIE

In samenhang met de evaluaties biodiversiteit en recreatief medegebruik wordt in de agrarische nieuwsbrief aandacht aan het onderwerp besteedt.

VERVOLG / UITVOERING

Met uw besluit wordt een vervolg gegeven aan de verdere uitvoering van het IBOOM beleid in de Water Op Maat projecten en de implementatie van Waterschapszorg.

De pilots voor het onderhoud van A-watgangen worden afgerond en de deelnemende agrariërs worden geïnformeerd over het besluit van het waterschap en het vervolg. Daarna neemt het waterschap het onderhoud van deze A-watgangen terug.

BIJLAGEN

1. Evaluatierapport Inrichting Beheer en Onderhoud Op Maat
2. Keuzemogelijkheden onderhoud A-watgangen

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E. de Kruijk

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman